

Spis treści

Uwagi redakcyjne (Kazuhiko Sawada) 11
Od tłumaczki (Barbara Słomka) 12
Mapa – szlak życia Bronisława Piłsudskiego 14
Wstęp (Danuta Onyszkiewicz) 16
Prolog 21

Rozdział 1. Dzieciństwo i młodość na Litwie

- Unia polsko-litewska, rozbiory dokonane przez trzy mocarstwa 25
- Ród Piłsudskich i ród Billewiczów 27
- Rodzina 29
- Dziennik Bronisława 31
- Wyjazd do Wilna 33
- I Męskie Gimnazjum Klasyczne w Wilnie 38
- Spójnia 36
- Upadek rodu Piłsudskich 38
- Powtarzanie klasy i przeniesienie do II Gimnazjum Klasycznego w Wilnie 39
- Miłość 41
- Seria nieszczęść i rozstań 43
- Kształtowanie się charakteru, zainteresowanie socjalizmem 44
- Wyjazd do Petersburga 46

Rozdział 2. Nauka w Petersburgu i nieudany zamach na życie cara

- Rozstanie z Zosią 47
- V Gimnazjum w Petersburgu 48
- Uniwersytet Petersburski 49
- Życie studenckie 50
- Nieudany zamach na życie cara 51
- Aresztowania i przesłuchania 53
- Zeznania Piłsudskiego i zabiegi jego ojca 55
- Droga do Odessy 58
- Rejs na Sachalin 60
- Późniejsze losy ojca i braci 62

Rozdział 3. Na zesłaniu na Sachalinie

- Miejsce zsyłki – wyspa Sachalin 65
- Małżeństwo Płoskich 67
- Wieś Rykowskoje 68

- Korepetytor, przywiązanie do dzieci 71
- Korespondencja z rodziną 72
- Życie codzienne 72
- Spotkanie z Gilakami 75
- Czechow na Sachalinie 77
- Dziennik sachaliński 78
- Wydarzenia w Onorze (Onorskoje) 79
- Spotkanie ze Szternbergiem 81
- Badania nad Gilakami 83
- Obserwacje meteorologiczne, wspólna kwatera z Juwaczowem 85
- Muzeum Sachalińskie 89
- Opieka nad Gilakami 90
- Wspólny księgozbiór i działalność edukacyjna 93
- Wyjazd na południowy Sachalin 95
- Zaproszenie z Władywostoku 97
- Gilacka dziewczyna Wunit 98

Rozdział 4. Okres władzywostocki

- Podróż do Władywostoku 103
- [Nikołaj] Matwiejew 105
- Towarzystwo Badań Kraju Amurskiego 106
- „Wostocznyje wiadomości” (Wiadomości Wschodnie) 108
- Indyn 109
- Konflikt z Palczewskim 111
- Projekt Cesarskiej Akademii Nauk – ekspedycja badawcza na południe Sachalinu 113

Rozdział 5. Badania na Sachalinie I

- Ponowny pobyt na Sachalinie 117
- Badania w osadzie Mauka 117
- Zlecenie gubernatora wojskowego Lapunowa 119
- Nauka języka ajnuskiego i opieka medyczna 120
- Ajnuskie Święto Niedźwiedzia 121
- Badania w wiosce Tunajcza 123
- Baczna obserwacja, szczegółowy opis 125
- Pomoc udzielana tubylcom 126
- Otwieranie szkółek elementarnych 128
- Indyn – Pasierb Przyrody 129
- Dalsza działalność szkółek elementarnych 132
- Wódz Ajnów – Bafunke 134

- Ciusamma 136
- Kontynuacja badań 138

Rozdział 6. Wyprawa badawcza na Hokkaido

- Wacław Sieroszewski 139
- Hakodate 140
- Przypadkowe spotkanie z Ajnami 142
- Wśród kosmatych ludzi w wiosce Shiraoi 143
- Przerwane badania w rejonie Hidaka 145

Rozdział 7. Badania na Sachalinie II

- Wybuch wojny japońsko-rosyjskiej 149
- Badania w północnej części Sachalinu 150
- Nieoczekiwane spotkanie z załogą krążownika „Nowik” 151
- Decyzja o opuszczeniu wyspy 152
- Rozstanie z rodziną 153
- Projekt zasad zarządzania Ajnami z wyspy Sachalin 155
- *Kratkij očerzk ekonomičeskogo byta Ajnow na o. Sachalinie* (Krótki opis sytuacji ekonomicznej Ajnów z wyspy Sachalin) 158
- Wyjazd z Sachalinu 159
- Osiągnięcia badawcze 161
- Kontakty z japońskimi mieszkańcami Sachalinu 162
- Związki z Sachalinem – Tarōji Sentoku 164
- Związki z Sachalinem – Takeji Inakawa 167

Rozdział 8. Ponowne odwiedziny rosyjskiego Dalekiego Wschodu

- Powrót do Władywostoku 171
- Wizyty w Kobe i na Sachalinie Południowym 172
- Ruch rewolucyjny we Władywostoku 175
- Matwiejewa plan założenia czasopisma 176
- Wyjazd do Japonii 178

Rozdział 9. Pobyty w Japonii

- Podróż do Tokio 181
- Absolwenci rusycystyki Tokijskiej Szkoły Języków Obcych 183
- Hakodateya 184
- Dziennik „Wola” i japońscy prawosławni 186
- Wyjazd do Nagasaki 188
- Konflikt w łonie rewolucjonistów rosyjskich 190
- Rewolucjoniści chińscy 194

- Shimei Futabatei 198
- Gennosuke Yokoyama 204
- Towarzystwo Japonia – Polska 207
- Socjaliści japońscy 210
- Artykuł [Piłsudskiego] „Sytuacja Ajnów sachalińskich” 217
- Susumi Ueda 218
- Kontakty z Władywostokiem 221
- [Leontin] Podpach 223
- Shōgorō Tsuboi 225
- Ryūzō i Kimiko Torii 226
- Yoshikiyo Koganei 230
- Zen'ichirō Oyabe 231
- Japońscy badacze Ajnów 232

Rozdział 10. Japonia i Japończycy w oczach Piłsudskiego

- „Priroda i ludi Dalniego Wostoka. Wostocznaja niediela” (Ludzie i Przyroda Dalekiego Wschodu. Tygodnik Wschodni) 235
- Południowy Sachalin pod władzą Japończyków 236
- Z Japonii 239
- Koncert charytatywny 246
- Tamaki Fujii 249
- Itoe Tachibana 251
- Studia nad kobietami japońskimi 257
- Utako Imai i Kiyo Endō 259
- Kobiety Wschodu. Japonka 260
- Yayoi Washiyama i Żeńska Szkoła Medyczna w Tokio 262
- Japońska Szkoła Wyższa dla Dziewcząt 264
- Z życia na Wschodzie 266
- Inne artykuły na temat Japonii i Chin 267
- Kobiety japońskie widziane oczami Kebera 268
- Kobiety japońskie widziane oczami Piłsudskiego 269
- „Russkije wiadomości” (Wiadomości Rosyjskie) 271
- Z życia Japonii 272
- Z życia współczesnej Japonii 275
- Co mówią o nas w kraju Wschodzącego Słońca 278
- Trąd wśród Gilaków i Ajnów 280
- Sprawa Osaburō 280
- Związki z Shimeiem Futabateiem 286

Rozdział 11. Przez Pacyfik do Ameryki

- Na parowcu „Dakota” 289
- Wiadomość od Dębskiego 290
- Korespondencja z Dybowskiem 291
- Płynąc przez Pacyfik 292
- Aresztowanie Matwiejewa 294
- Udręki Piłsudskiego 297
- Seattle 299
- Chicago 300
- Nowy Jork 301

Rozdział 12. Okres galicyjski

- Przyjazd do Krakowa 303
- Ponowne spotkanie z Marią Żarnowską 305
- Strach przed Imperium Rosyjskim 307
- Kontakty z lokalnym środowiskiem akademickim i działalność naukowa 308
- Wsparcie ze strony [Lwa] Szternberga 309
- Lwów 311
- Choroba Marii, podróże po Europie 312
- Śmierć Marii 314
- Wystawa Japońsko-Angielska 315
- Powrót do Galicji 318
- Hrabiowski ród Zamoyskich 319
- Muzeum Tatrzańskie 321
- *Materials for the Study of the Ainu Language and Folklore* 323
- Zakopiańskie przyjaźnie 326
- Tęsknota za ukochaną Litwą 327
- Neuchâtel 328
- Zgłoszenie do Nagrody im. Kuzniecowa 329
- Paryż i Bruksela 330
- Sekcja Ludoznawcza Muzeum Tatrzańskiego 331
- Sekretarz Komisji Etnograficznej Polskiej Akademii Umiejętności i redaktor „Rocznika Podhalańskiego” 333
- Ponowne spotkanie z Sanshirō Ishikawą 334
- Wyjazd do Wiednia 334

Rozdział 13. Wyjazd Futabateia do Petersburga

- Pomoc dla Futabateia 337
- Plan wyjazdu do Japonii 340
- Przyjazd Futabateia do Petersburga 341

- Kontakty Marii z Futabateiem 342
- Zofia Bejnar 343
- Choroba i śmierć Futabateia 344
- Shigi Hasiegawa 345

Rozdział 14. Podróże po Europie, śmierć

- Wiedeń 347
- Redakcja „Encyklopedii polskiej” w Szwajcarii 348
- Komitet Generalny Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce i Komitet Polsko-Litewski 350
- Działalność dobroczynna 352
- Komitet Narodowy Polski, wyjazd do Paryża 353
- Polacy w Syberii 355
- Samotna walka 357
- Choroba psychiczna 358
- Siedemnasty maja 1918 359

Epilog. Dalsze losy ajnuskiej rodziny

- Mokkō Matsukawa, Karafuto shintanki (Notatki z ekspedycji na Sachalin) 363
- Kyōsuke Kindaichi, Karafutodayori (Wieści z Sachalinu) 363
- Takeshi Kitasato, Nihongogen kenkyū no dōtei. Zokuhen (Badania nad pochodzeniem języka japońskiego. Kontynuacja) 365
- Fumio Nonaka, Kita Ezo hibun. Karafuto Ainu no ashiato (Tajemnice z Kita Ezo. Śladami Ajnów na Sachalinie) 366
- Aleksander Janta-Połczyński Ziemia jest okrągła 367
- Odpowiedź Sukezō Kimury na zapytanie [Bolesława] Szcześniaka 368
- Artykuł w miesięczniku „Jitsuwa Yomimono” 370
- Dalsze losy Sukezō i Kiyo 371

Posłowie (Kazuhiko Sawada) 373

Kim jest dziś Bronisław Piłsudski dla „swoich” (Barbara Słomka) 381

Informacja o pierwszych wydaniach prac wykorzystanych w książce 387

Bibliografia 389

Kalendarium 469

Indeks nazwisk 481

Źródła pochodzenia ilustracji 491